

A black and white photograph of a rock climber on a cliff face. The climber is silhouetted against a bright sky, appearing as a small figure on the dark, textured rock. The cliff face is on the left side of the frame, and the background shows a landscape with trees and a cloudy sky.

TRÍBEČ

VEĽKÝ LYSEC

Horolezecký sprievodca

Rok vydania : 2014

Autor : Róbert Gábriš
Lezec : Alan Hiller

Popis - horolezecka skalna oblasť **Veľký Lysec** s maximálnou nadmorskou výškou 547 m

sa nachádza v Tribečskom pohorí, v chránenej krajinskej oblasti Ponitrie (vyhlásili ju v roku 1985 na ploche 37.665 ha), medzi Nitrou a Zlatými Moravcami. Nachádza sa v typických listnatých lesoch s veľkým počtom chránených živočíšnych druhov, rastlín a drevín. Na svahoch kopca a sute je možné ešte aj dnes najst' zvyšky hradiska keltskeho povodu s archeologickými nálezmi dokladajúcimi osídlenie v mladšej dobe halštatskej. Členitý skalný mur z druhohorných kremencov sa rozprestiera na SZ strane Veľkeho Lysca (veže, stienky, komíny a ojedinelý skalný útvar v Tribeči – skalné okno) v dĺžke do 200 m a jeho výška dosahuje miestami do 50 m. Vyhľad zpadným smerom vyplňa Kostolianska kotlina so známou zrúcaninou hradu Gymeš a vrchom Žibrica s vapencovými skalami. Za dobrého počasia su na obzore vidieť aj kontúry Považského Inovca. Zakladanie otvoreného ohňa a manipulácia s otvoreným ohňom su v CHKO Ponitrie ZAKAZANE.

História, poznávanie a oddych - okrem prírodných krás môžeme v okolí obdivovať rôzne architektonické a archeologické pamiatky. Medzi najmonumentalnejšie stavby v okolí sa radia ruiny už spomenutého hradu Gymeš, postaveného zrejme Andrejom, synom Ivanku, po tom, čo v roku 1241 v bitke s Tatarmi pri rieke Slana zachránil kráľovi život. Ďalej su to lokality zaniknutých hradkov v polohách Studený hrad a Veľčice – pri Čerešňovom potoku. Medzi sakralne skvosty patri predrománsky kostolík sv. Juraja asi z druhej polovice 9. storočia (najstaršia zachovaná sakralná stavba na Slovensku) v Kostolčanoch pod Tribečom s unikátnymi freskami (vstup len na objednávku – zdarma).

V lete nájdete príjemné osvieženie na brehoch vodných nádrží Veľčice a Jelenec.

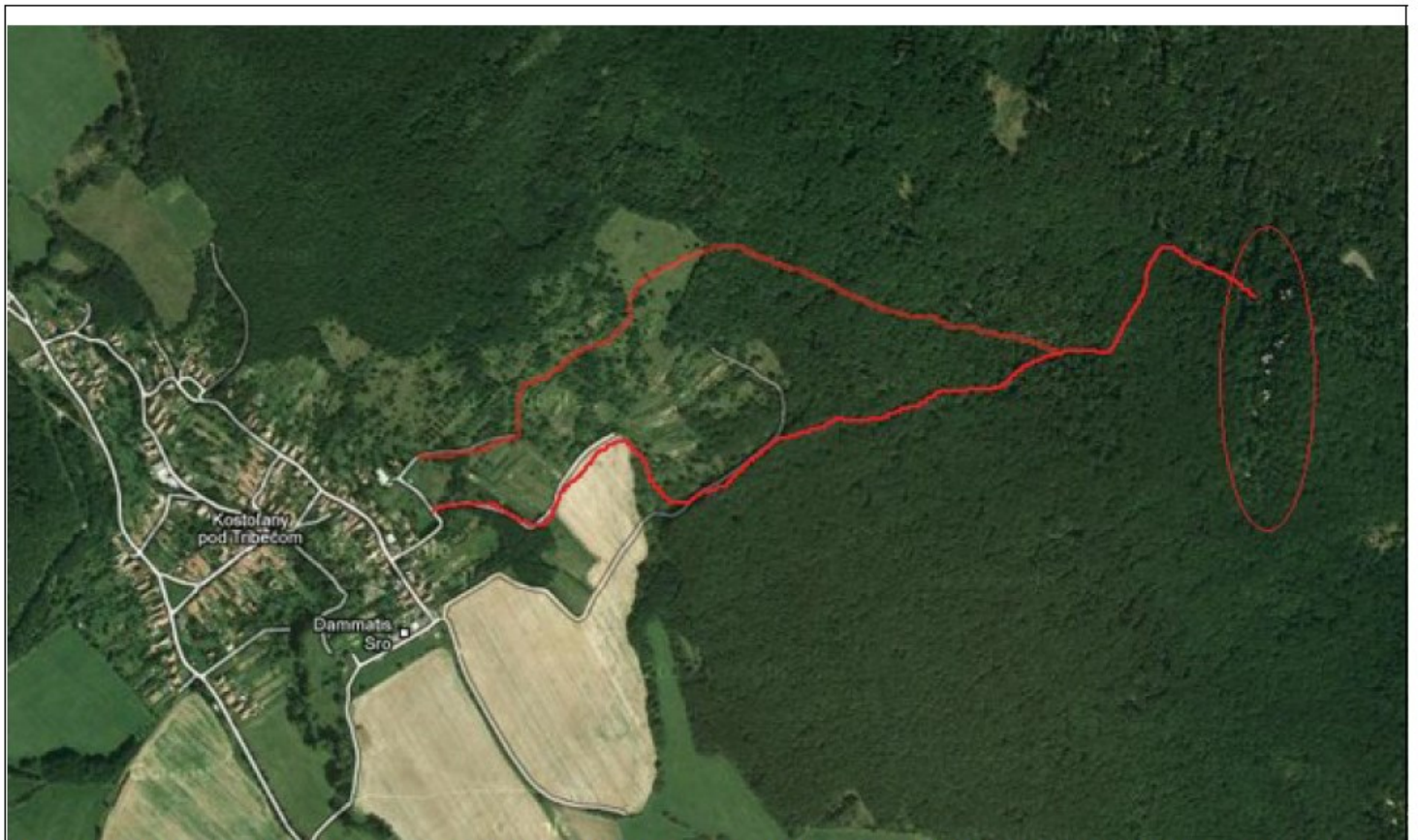
Začiatky lezenia - prvé zmienky o lezení na Lysci su známe zo začiatku 60tych rokov, kedy skupina mladých horolezcov, kamarátov a zakladateľov prvého horolezeckého oddielu v Nitre – Peter Chemez, Jan Chobot, Ladislav Gabriš, Maria Vargova (neskor Gabrišova), Milan Doležal, M. Morhač, M. Grek, P. Kotry, E. Lexman, G. Buček, Machalova, Majerova, Argolač, Z. Belaj a D. Huska, túto oblasť takpovediac objavila. Prakticky všetkých 33 ciest nimi voľne, či technicky vylezených prvovystupov obtiažnosti III. až VI. stupňa klasifikácie U.I.A.A., urobili v roku 1963.

Ďalšie nové cesty vznikli až po takmer 50tych rokoch...

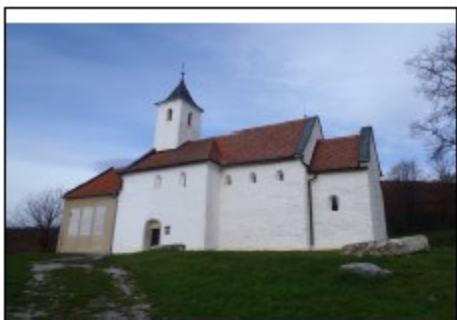
Lysec dnes - od začiatku roku 2013 začína tato horolezecka oblasť opat' naberať na popularite. Okrem vyčistenia skal upravili nitrianski horolezci pri taborisku s dreveným prístreškom „chata Škara“ aj „lučku“ pre stany (kapacita cca. 10 stanov a viac) a postupne preisťuju všetky horolezecke cesty (štandy a postupove istenia) – použite nerezove nity PETZL GOUJON O 12,00 mm, borhaky BRKO, nerezove reťaze a oceľove karabiny Maillon a Delta značiek PETZL a CAMP (*Poznámka: za bezpečnosť zdravia a života pri lezení a istení sa je zodpovedný za seba každý individuálne*).

Voda - v blízkosti skal sa nenachádza žiadna voda. Najbližší prameň najdete pri turistickom razcestí „horareň pod Lyscom“, asi 30 min. Ďalšiu možnosť načerpať vodu máte v obciach Velčice a Kostolany pod Tribečom (od kostolika sv. Juraja schodami dolu k prameňu, asi. 100 m). Mimochodom, krčmy v týchto dedinách byvajú otvorené až v poobedňajších hodinách.

Prístup ku skalám - je po žltej turistickej značke, ktorá spája Velčice s Kostolánmi pod Tribečom. Z razcestia „sedlo pod Lyscom“ sa treba vydať juhovýchodným smerom po významovej odbočke žltej značky, vedúcej na vrchol Veľkeho Lysca. Cesta z Velčíc sem trvá približne jednu a pol hodinu, z Kostolian pod Tribečom (vychodisko je kostol sv. Juraja) sem dorazíte asi za jednu hodinu (cca 3 km).

Na google mape sú vyznačené prístupové trasy z Kostolian pod Tribečom (spodná – turistický chodník, žltá značka, strmší svah; horná – nespevnená lesná cesta, miernejší svah).

Kostol Sv. Juraja.

Žltá značka, v diaľke Lysec.

Nespevnená lesná cesta.

Nespevnená lesná cesta.

Spoločný úsek trás, žltá značka.

Rázcestie "sedlo pod Lyscom".

Táborisko a "chata Škára".

Ľúčka pre stanovanie.

Z táboriska na výhliadku a Veľký Lysec.

Výhliadka.

Najvyšší bod skál a v diaľke Veľký Tribeč.

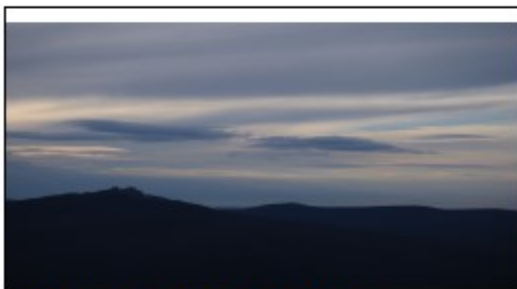
Vrcholová časť skál.

"Skalné okno" ojedinelý skalný útvar v pohorí Tribeč.

Vrchol.

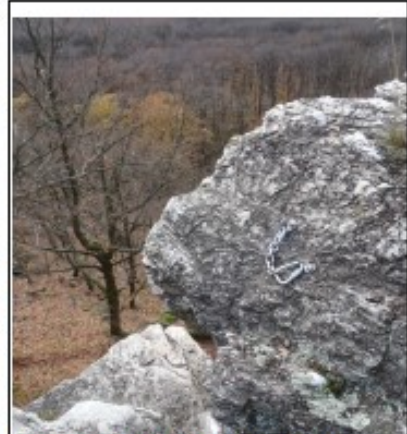
Západ slnka a v diaľke hrad Gymeš.

Označenie lezeckých ciest.

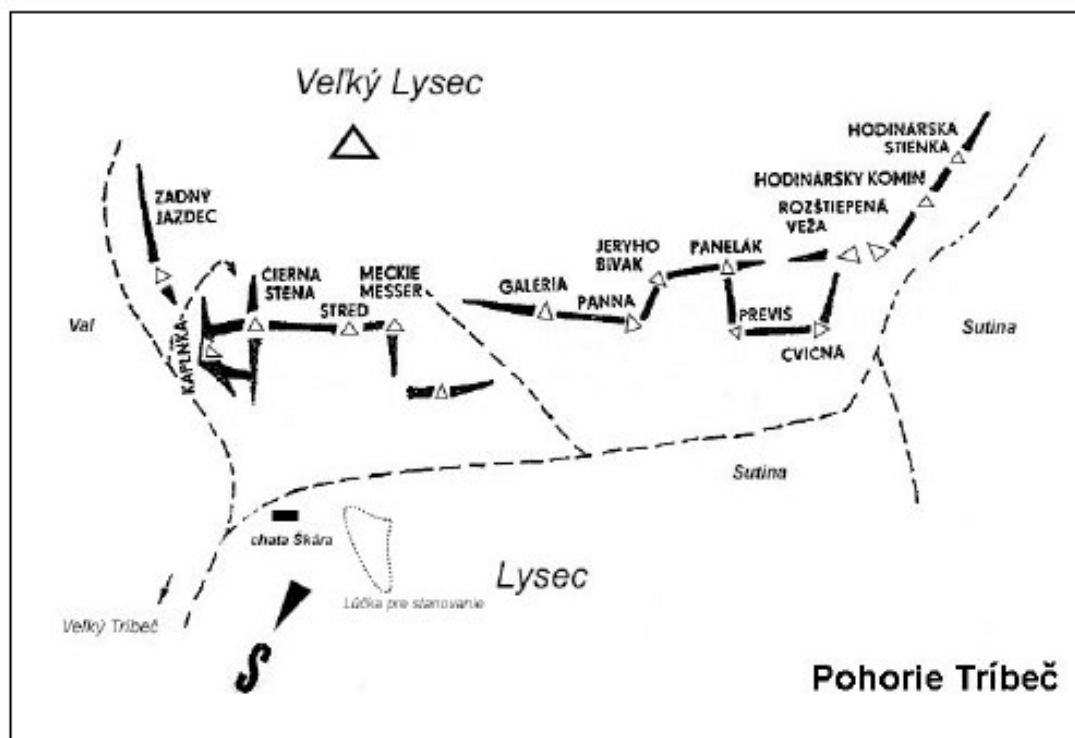

Postupové istenie PETZL GOUJON z nerezovej oceli.

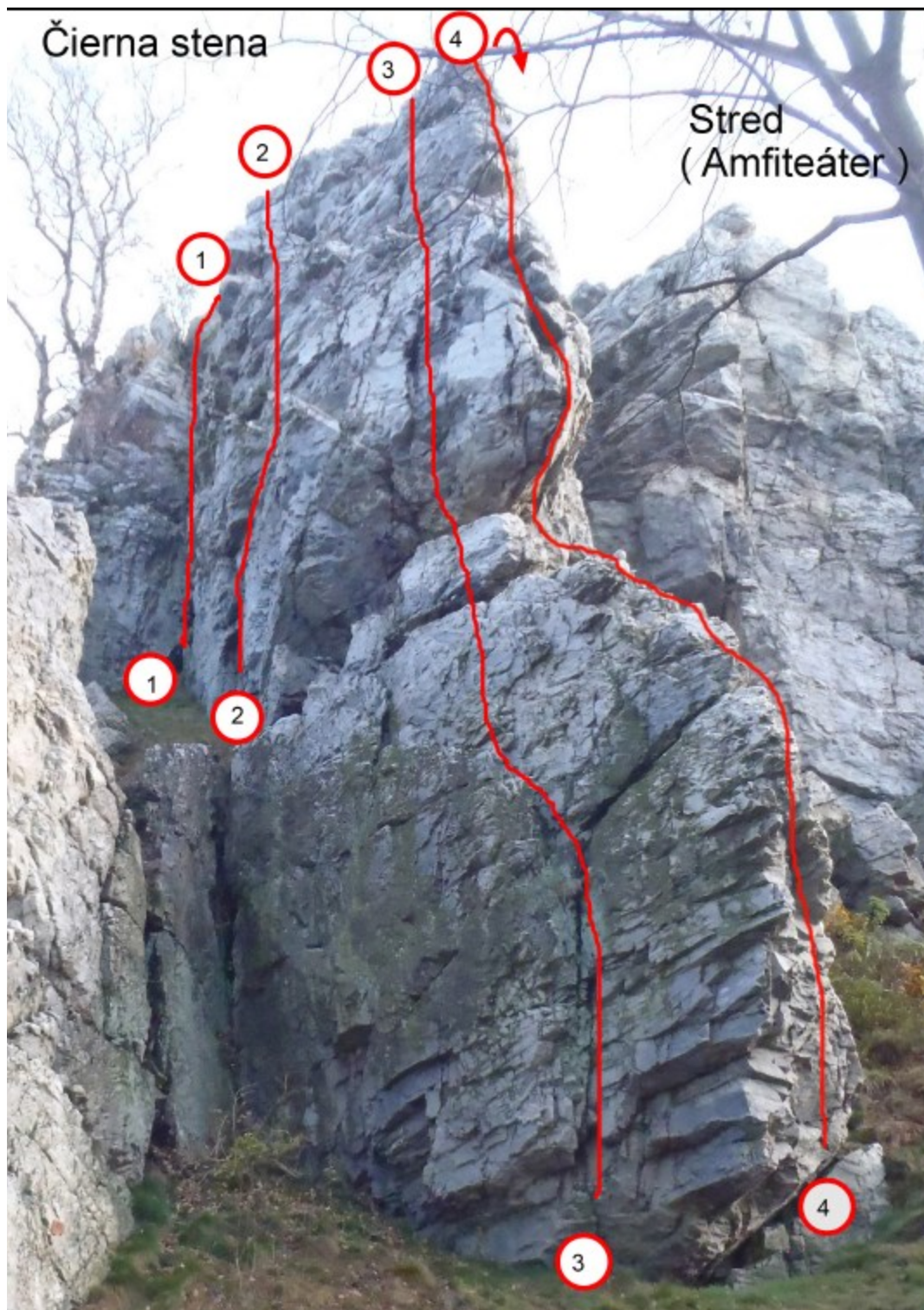
Stand na Hodinárskej stienke.

Rozdelenie lezeckých sektorov a častí :

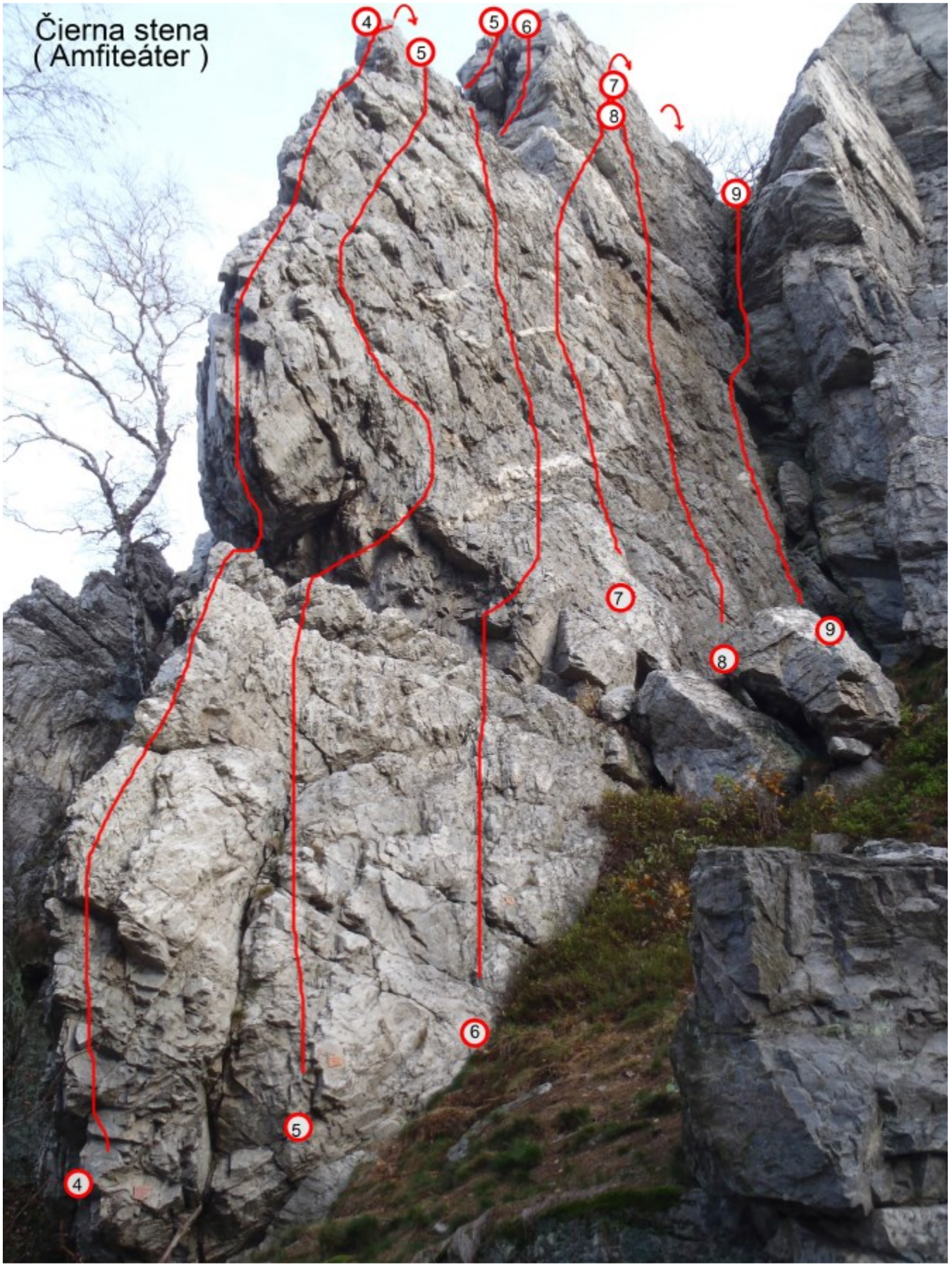

Čierna veža.

1. **S stena.** Z rampy, z kuta priamo hore. III; M.Doležal – M.Morhač, 10.05.1963.
2. **Z rampy stredom steny** hore do sedla a vyšvihom na vrchol. IV; G.Buček – M.Doležal – Ladislav Gabriš, 30.05.1963.
3. **Pet'ova päťdesiatka.** V- ; Peter Marčiš – Robert Gabriš, 03.04.2014.
4. **Cesta nosom.** V, A1 (voľne VI+); G.Buček – Jan Chobot, 19.05.1963.
5. **Na čiernu vežu.** IV,A1 (voľne V-);
6. **J stena.** V; Peter Chemez – Jan Chobot, 14.04.1963.
7. **J stena.** V; M.Grek – P.Kotry, 30.04.1963.
8. **Direttissima.** VI; M.Grek – Jan Chobot, 12.05.1963.
9. **Tunelová cesta.** III; M.Grek – P.Kotry, 07.04.1963.

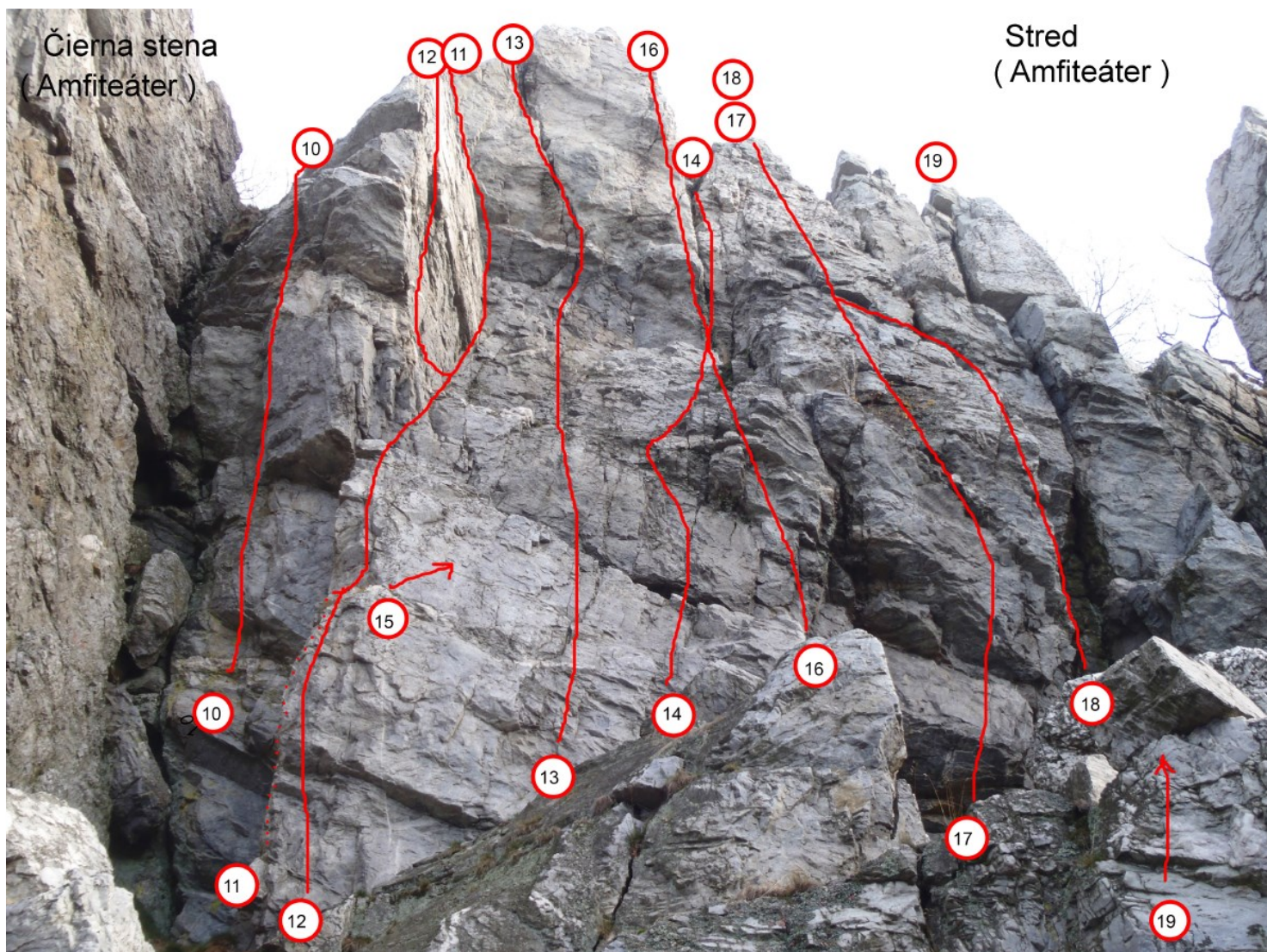

Čierna stena
(Amfiteáter)

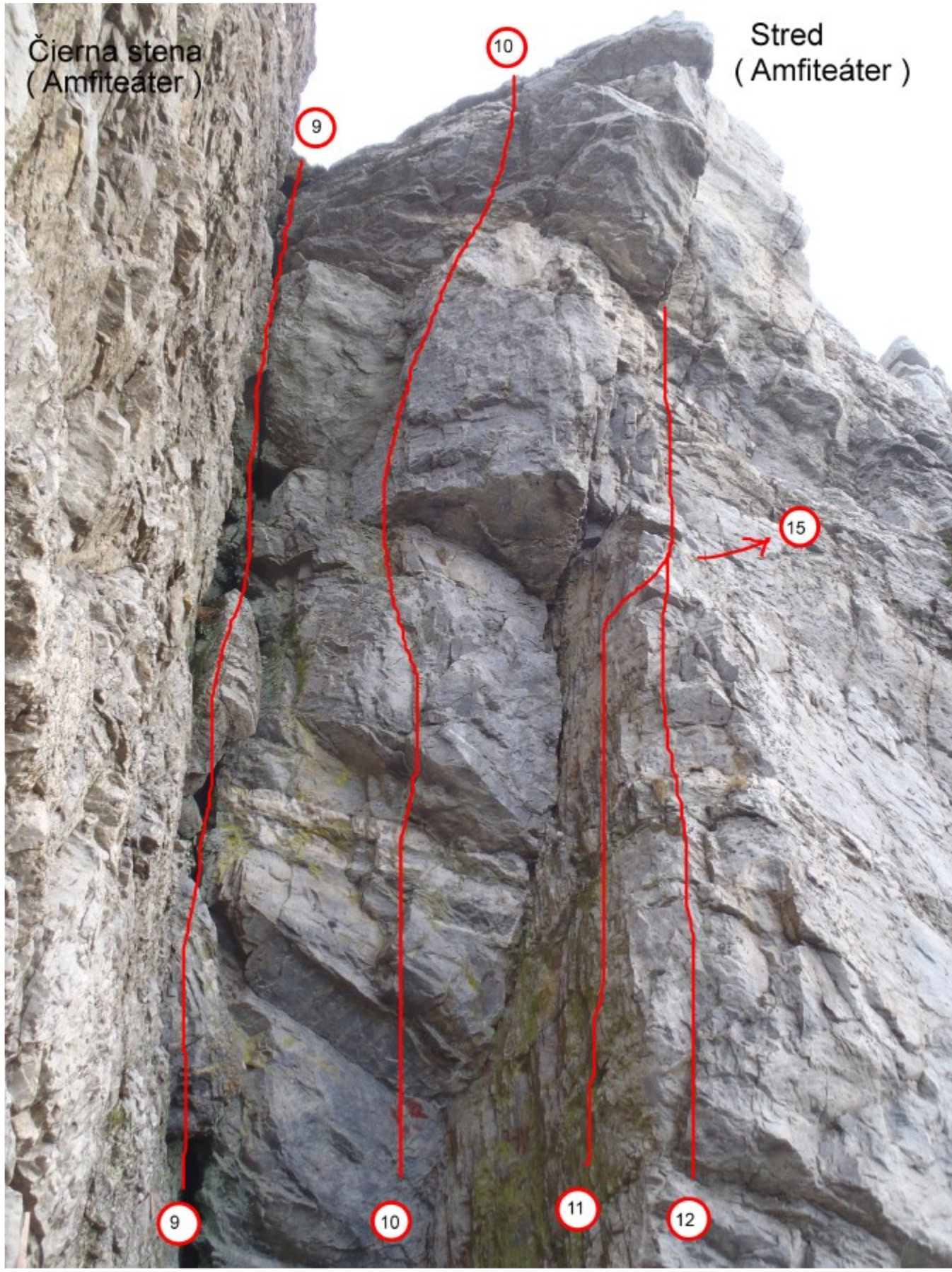
Stred.

10. **Lietajúca ryba.** VII; Alan Hiller – Edgar Hiller, 1997.
11. **Cik-Cak.** Nastup z jaskynky, ďalej kutom hore a potom doľava do exponovanej stienky. IV.
12. **Maca.** V+; Robert Gabriš – Peter Marčiš, 01.05.2014.
13. **Cez previs.** Priamo a puklinou v previse. IV,A2 (voľne VII);
14. **Briezková.** IV;
15. **Nástup vľavo, ďalej uhlopriečne stenou.** IV; G.Buček – M.Doležal, 09.04.1963.
16. **GaMa.** VI; Peter Marčiš – Robert Gabriš, 03.04.2014.
17. **Harmónia pohybov.** VI; Robert Gabriš – Peter Marčiš, 01.05.2014.
18. **Gabova.** IV; Peter Marčiš – Robert Gabriš, 01.05.2014.
19. **Neznáma.** VI;

Čierna stena
(Amfiteáter)

Stred
(Amfiteáter)

9

9

10

10

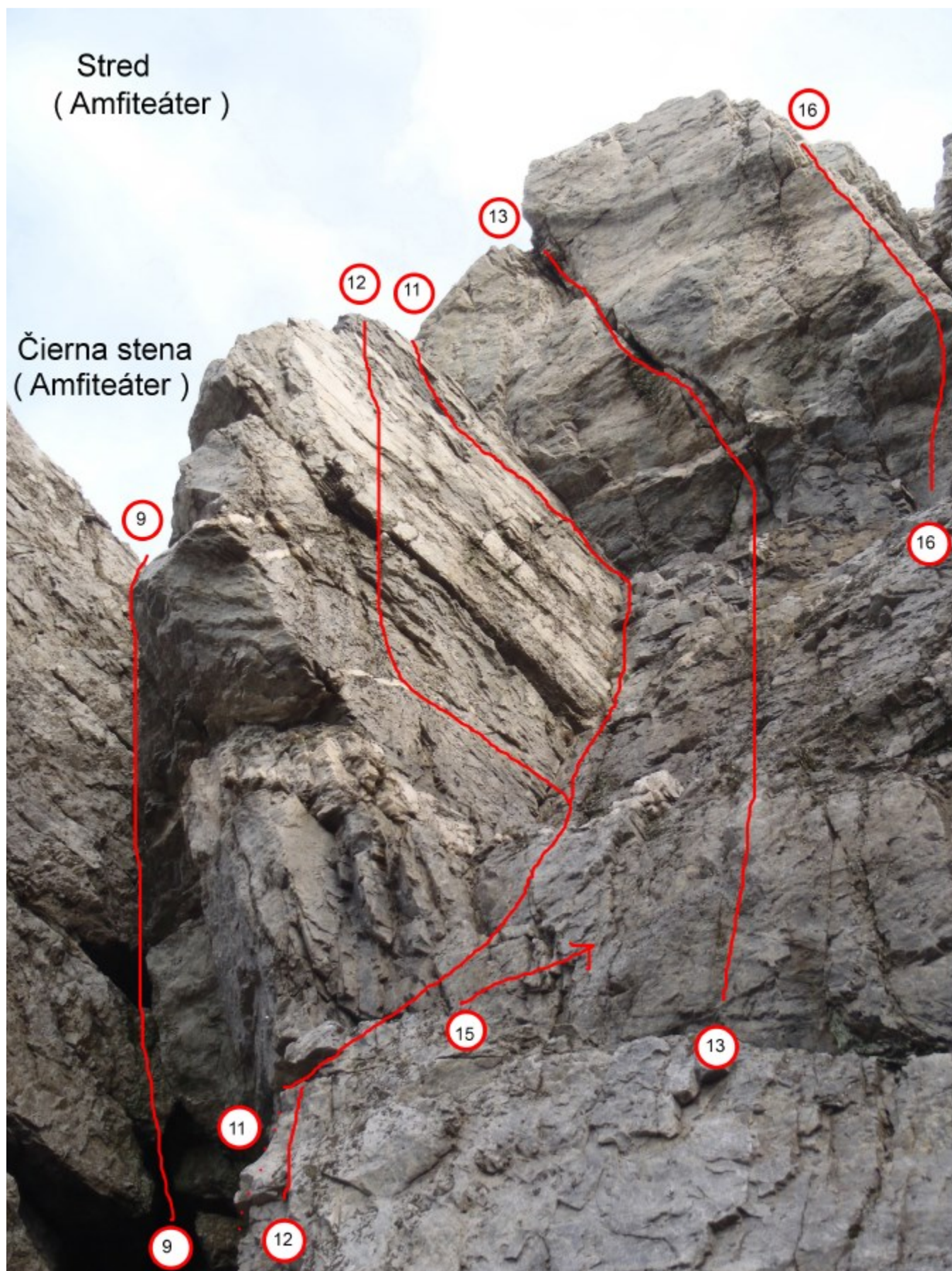
11

12

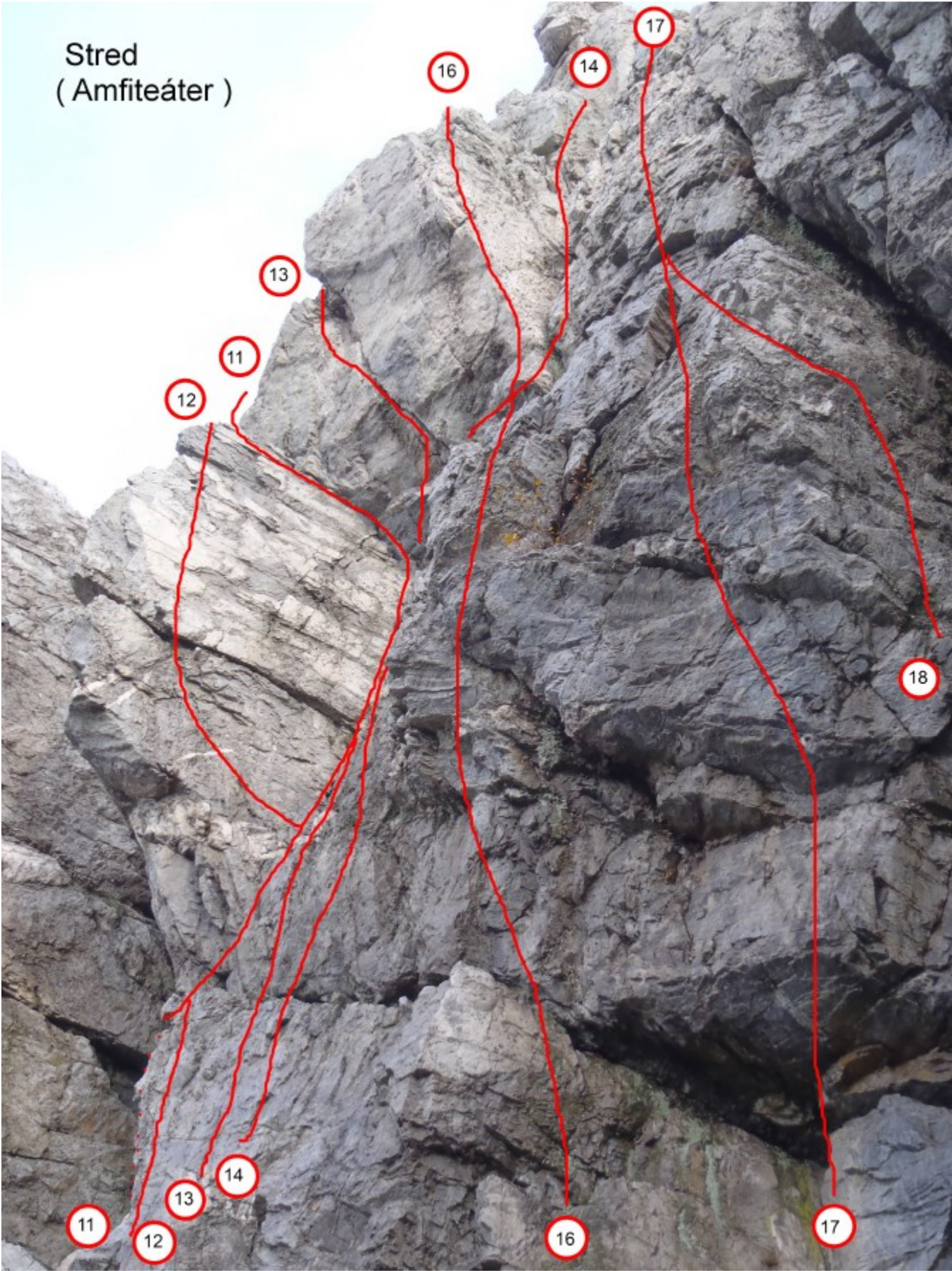
15

Stred
(Amfiteáter)

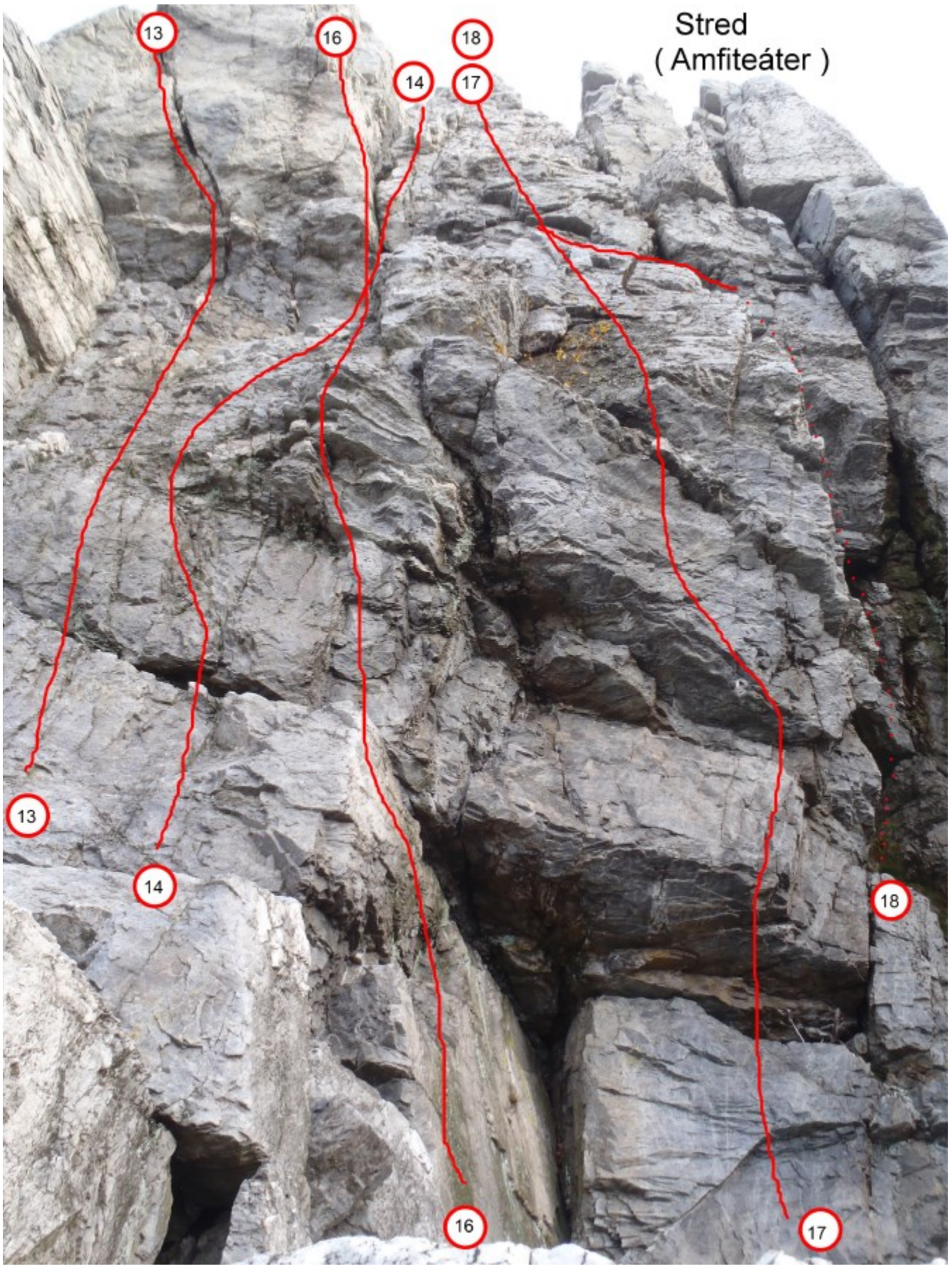
Čierna stena
(Amfiteáter)

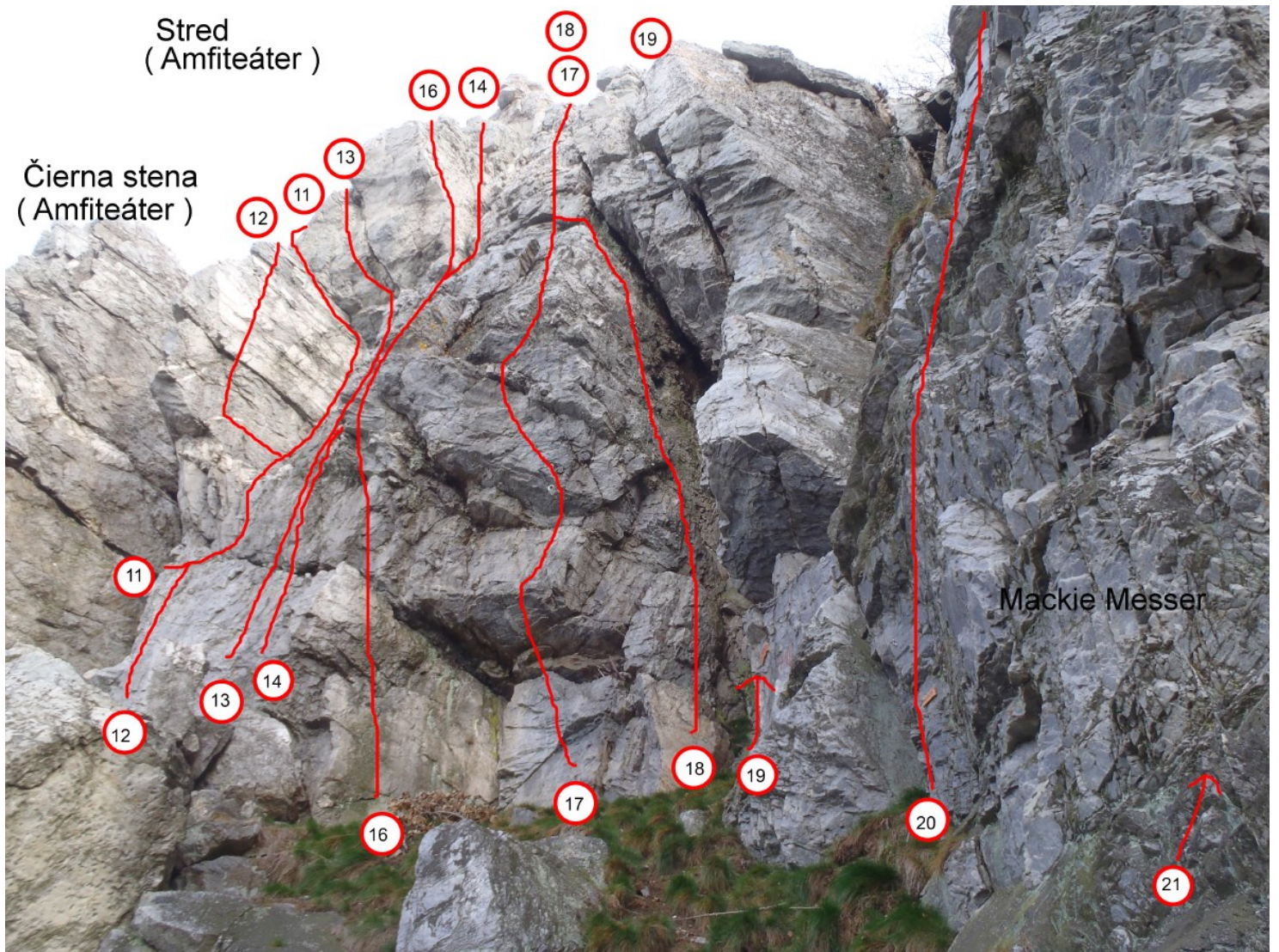

Stred
(Amfiteáter)

Stred
(Amfiteáter)

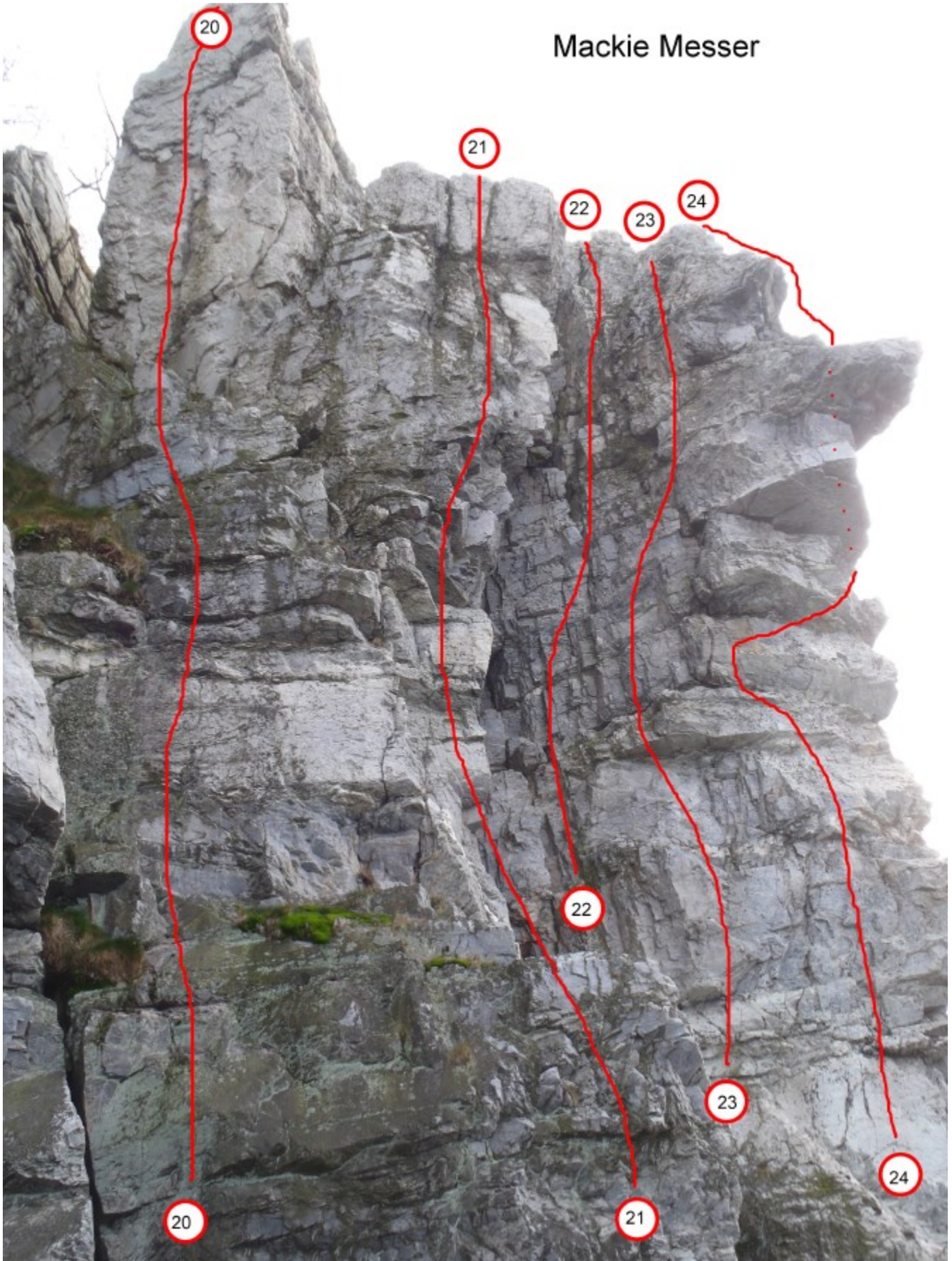

Mackie Messer.

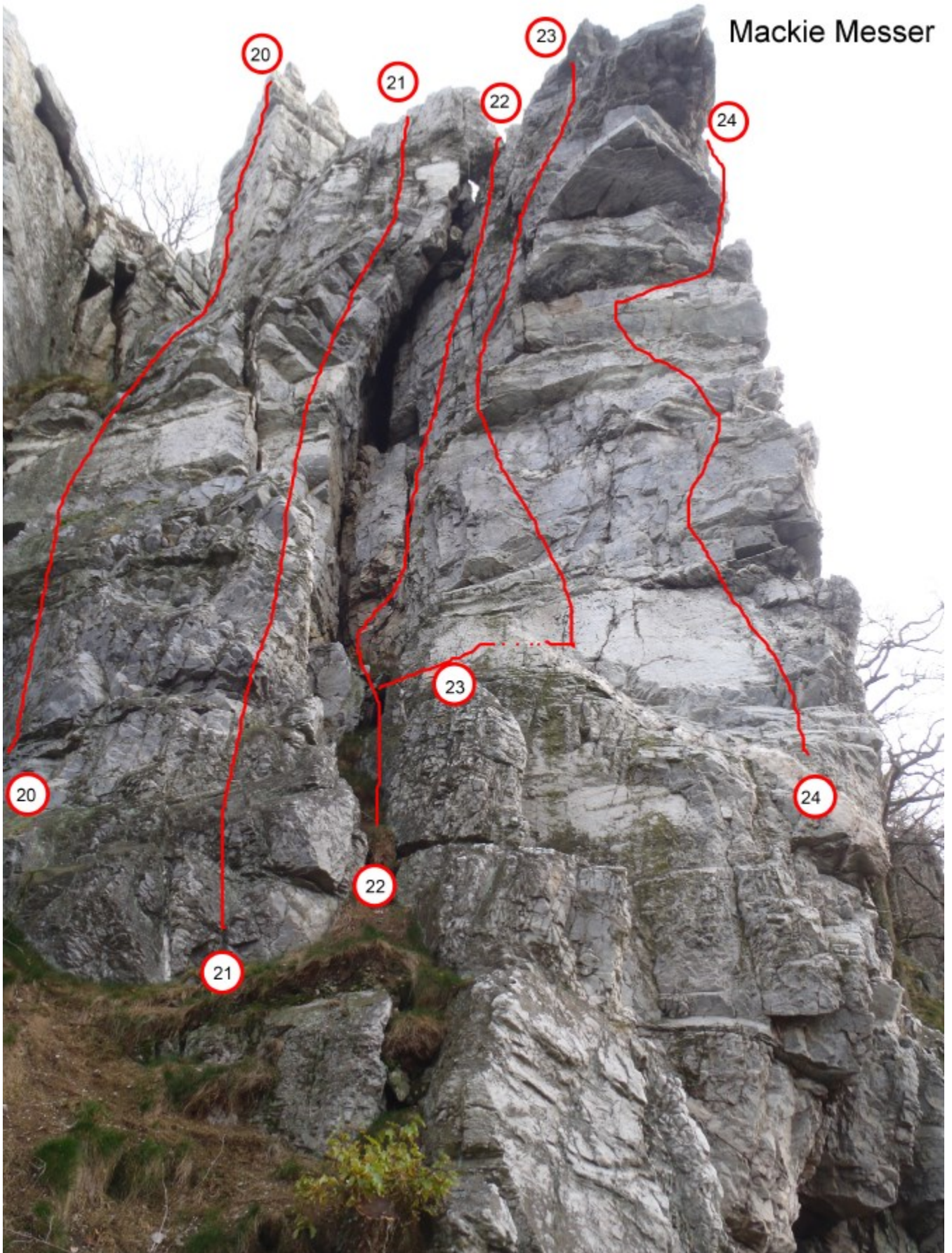
- 20. **Biela stienka.** VI;
- 21. **Hranou komína** po jeho ľavej strane. VI; M.Grek – Jan Chobot, 19.05.1963.
- 22. **Komínom.** IV; Argolač – Maria Vargova (Gabrišova), 07.04.1963.
- 23. **S stenou.** V; Peter Chemez – Jan Chobot, 11.05.1963.
- 24. **Mackie Messer.** VI; Priamo cez previsy.
- 25. **Hranou Mackieho.** IV; Argolač – Maria Vargova (Gabrišova), 07.04.1963.
- 26. **Majkina.** V;

Mackie Messer

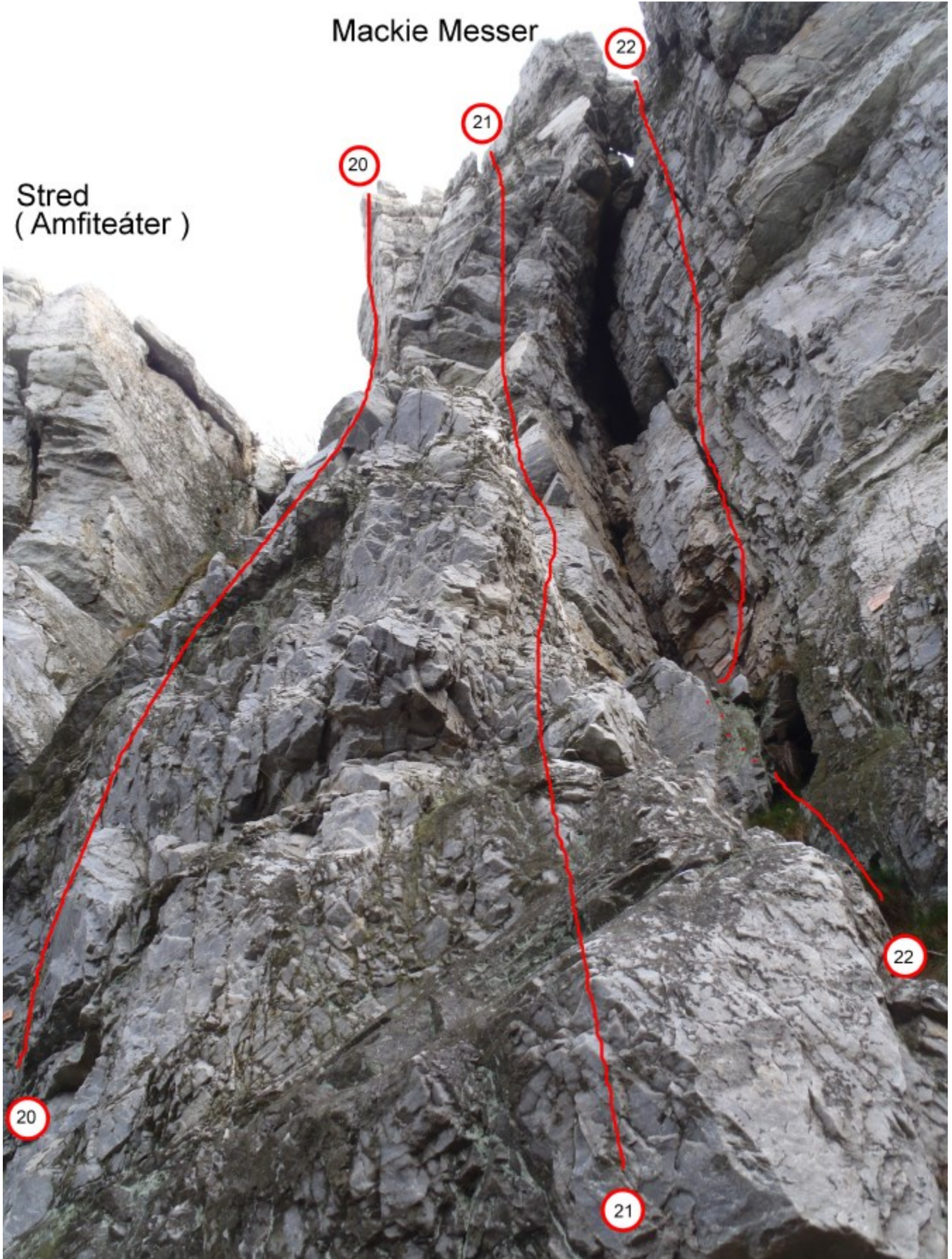

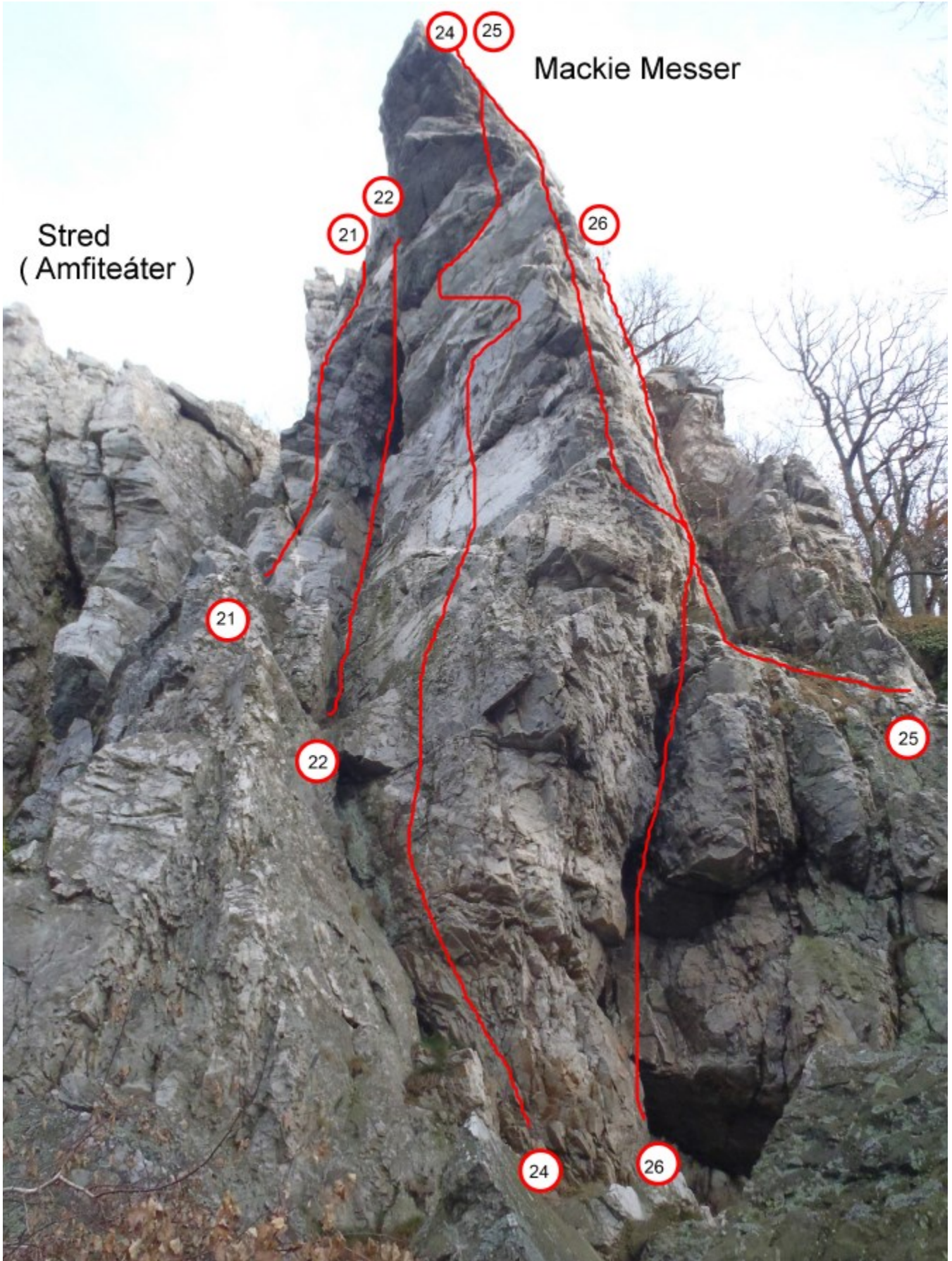
Mackie Messer

Mackie Messer

Stred
(Amfiteáter)

Stred
(Amfiteáter)

Mackie Messer

24 25

21 22

26

21

25

22

24

26

Mackie Messer

Stred
(Amfiteáter)

24

25

26

25

24

26

Mackie Messer

25

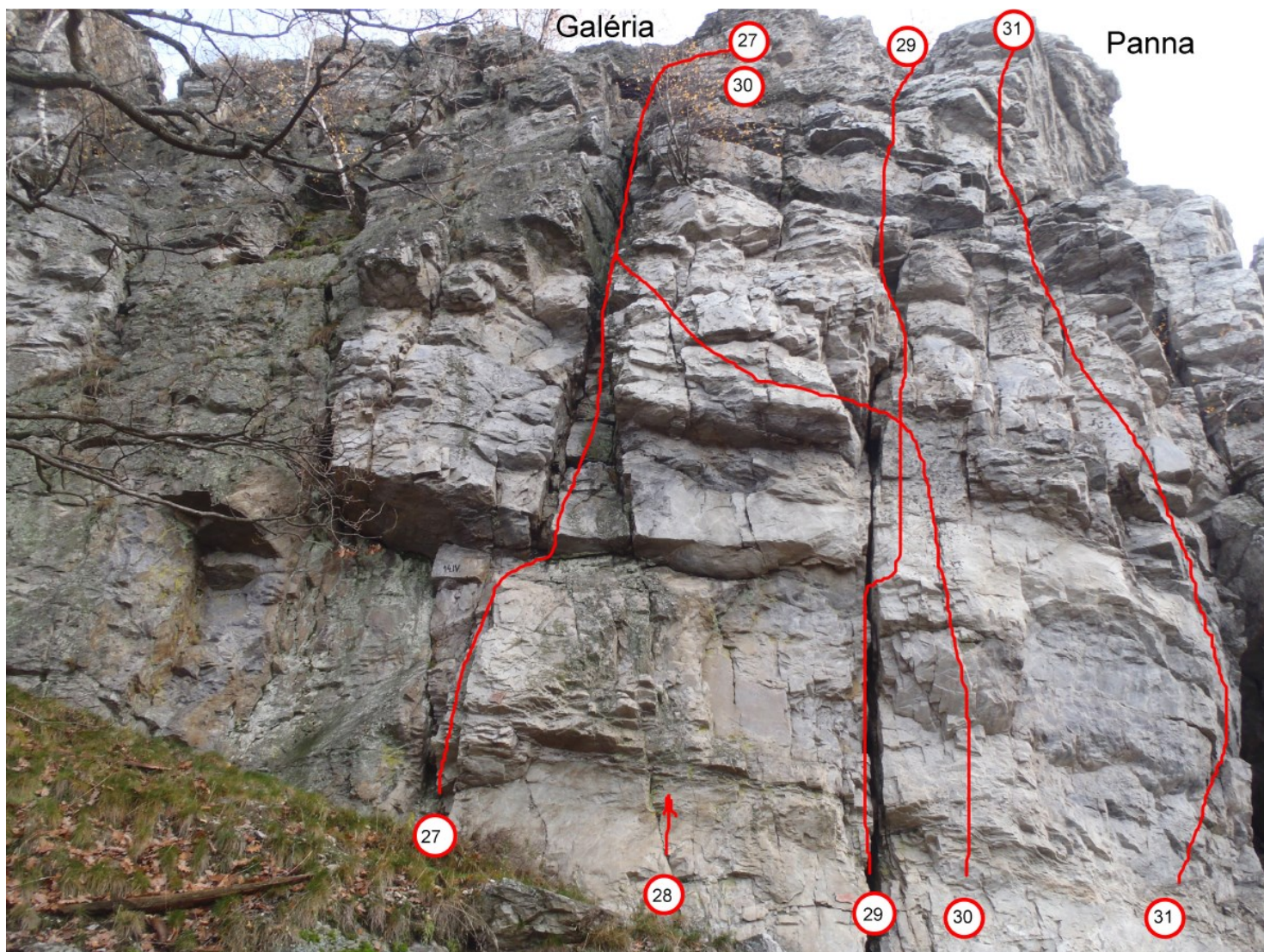
26

26

25

Galéria.

27. **Ženský komín.** Cesta výrazným kominom. IV; Majerova – Maria Vargova (Gabrišova), 10.05.1963.

Panna.

28. **Previsky.** VI, VI+;

29. **Škára návratov.** Nastup úzkym kominom, potom mierny traverz doprava a stenou hore. VI; M.Grek – P.Kotry, 20.04.1963.

30. **Októbrová.** V ? ; Alan Hiller – Edgar Hiller, 1994.

31. **Vľavo od vhlbenia.** VI; Peter Chemez – Jan Chobot, 09.05.1963.

32. **Kominom.** V; P.Kotry – E.Lexman, 11.05.1963.

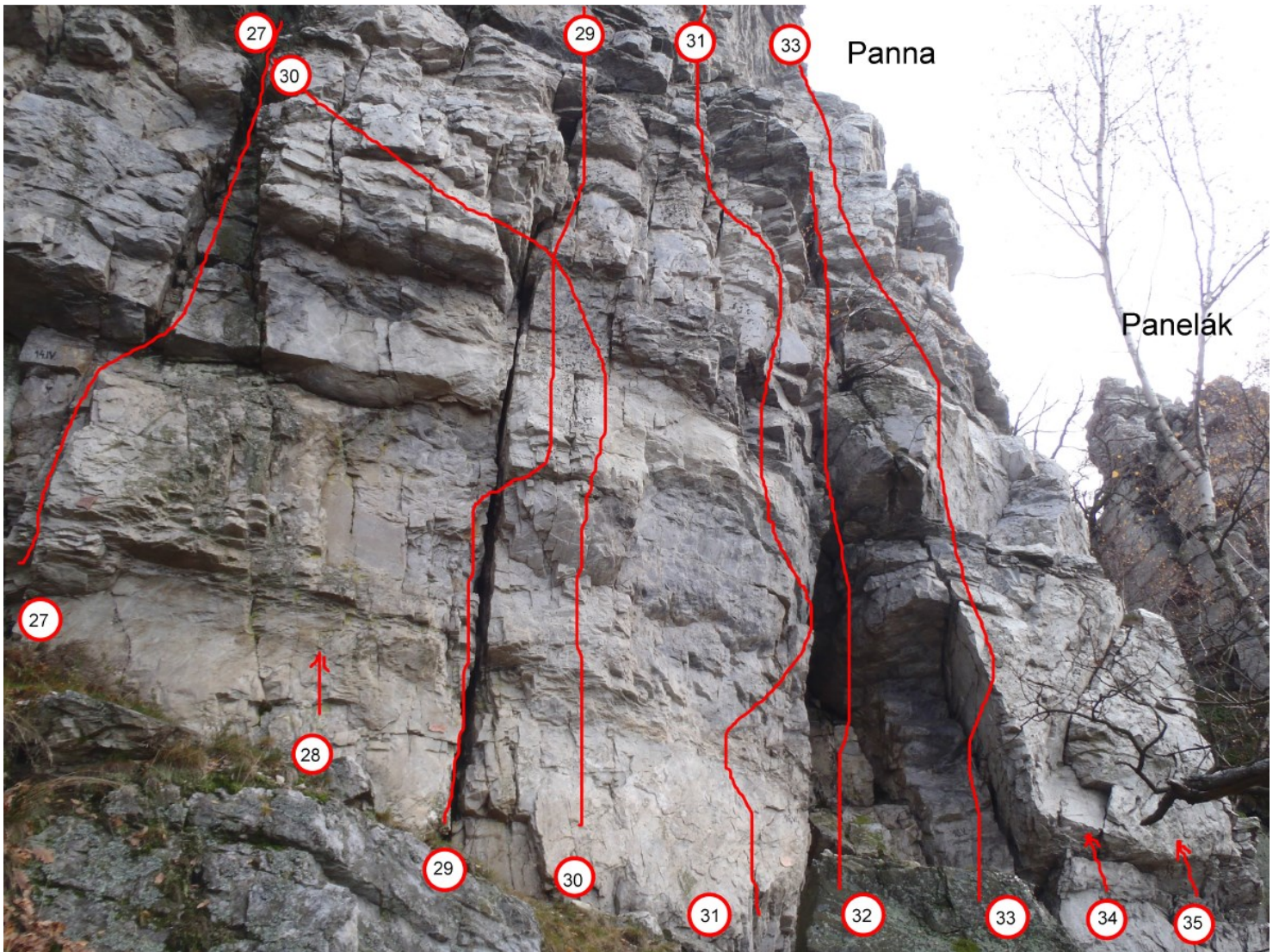
33. **Vpravo od vhlbenia.** V; Peter Chemez – Jan Chobot, 20.04.1963.

34. **Variant cesty vpravo od vhlbenia.** V;

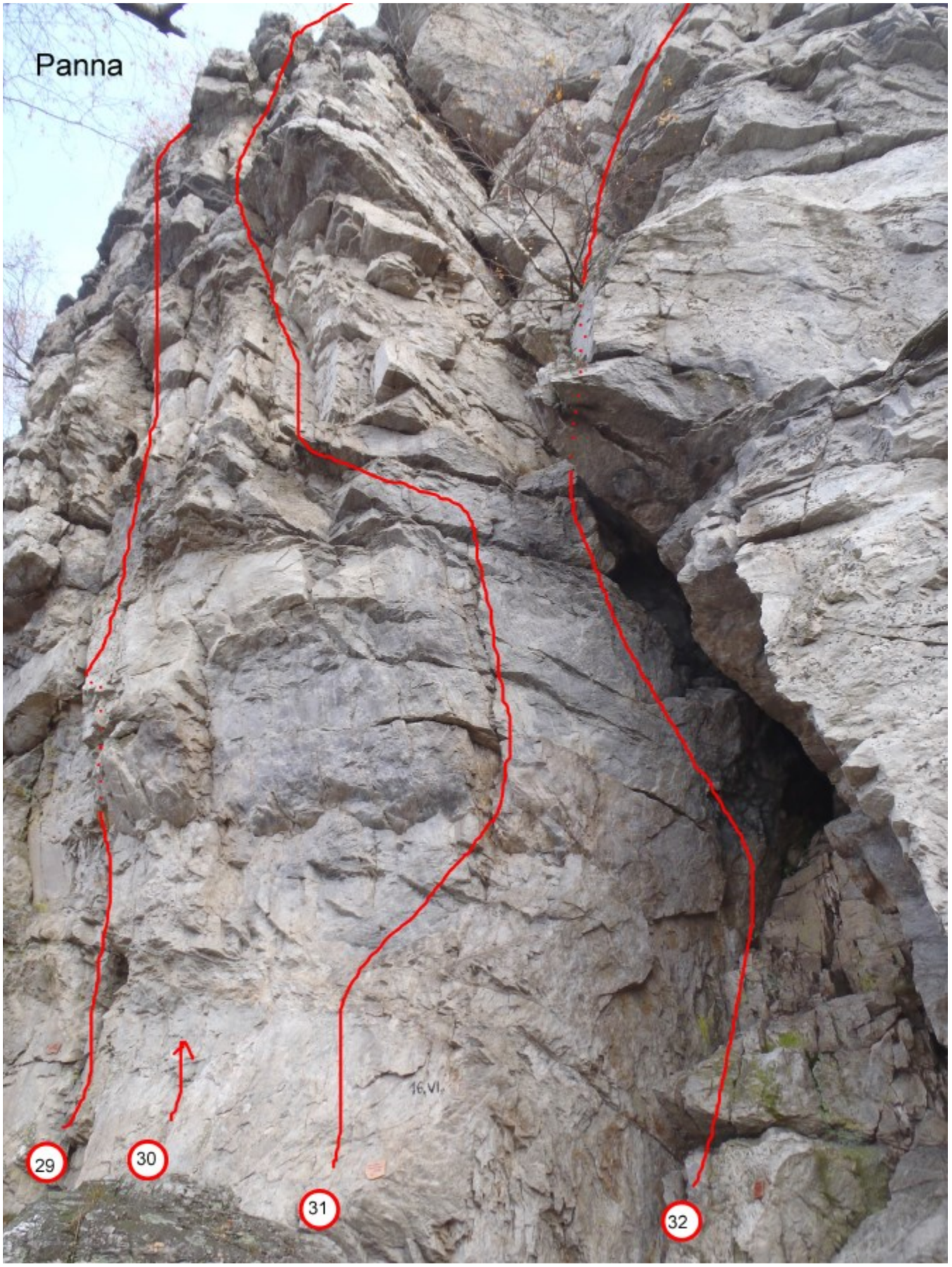
35. **Lulov liepak.** Lulo Gajdoš; neskoro lezene až na vrchol – **Priama.** VI; Alan Hiller – Edgar Hiller, 1995.

36. **Cesta hranou.** III; M.Doležal – Ladislav Gabriš, 17.03.1963.

37. **Stredom J steny.** IV; M.Grek – P.Kotry, 30.04.1963

Panna

29

30

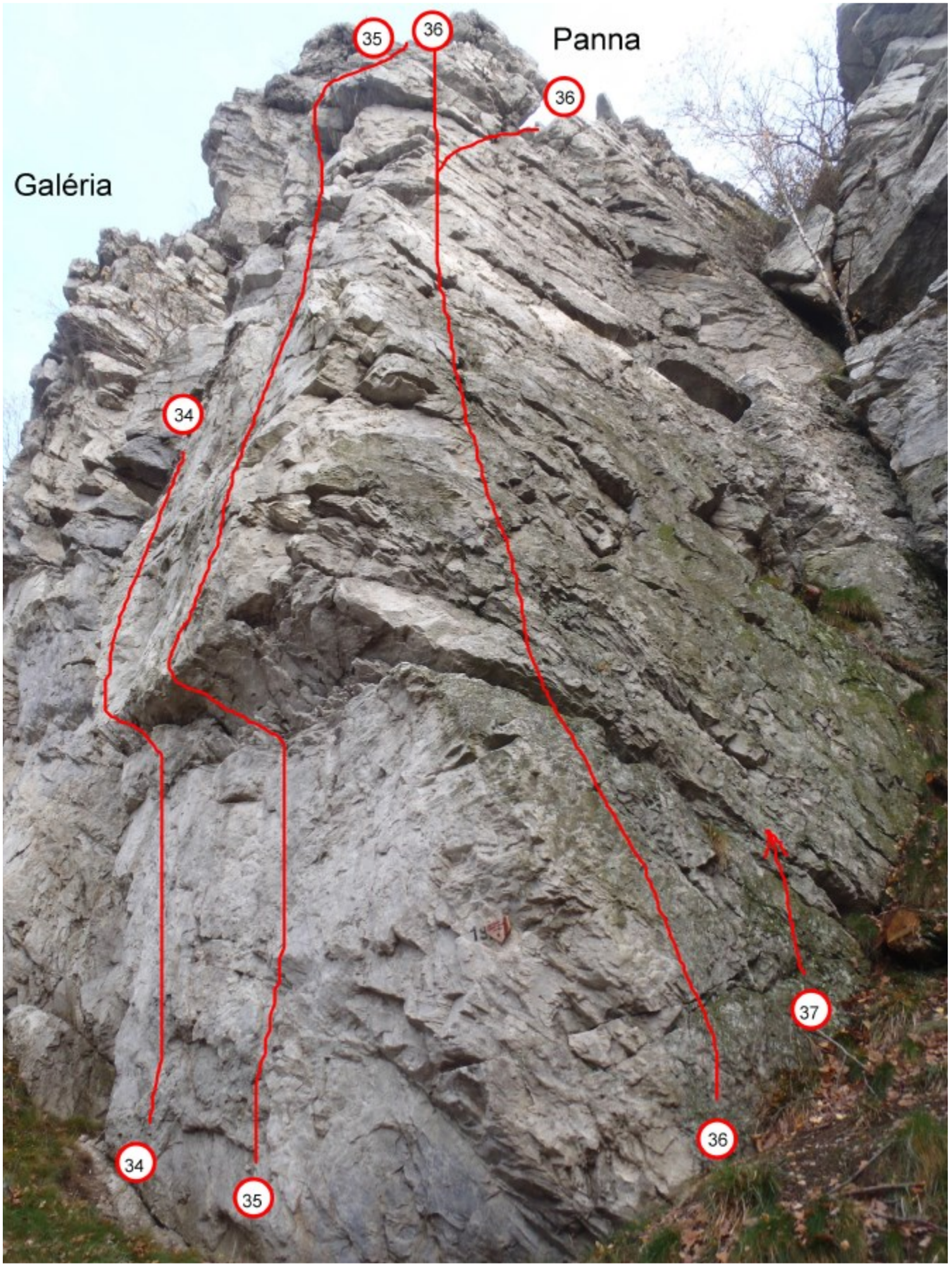
31

32

16.VI.

Panelák

Galéria

Panna

35

36

36

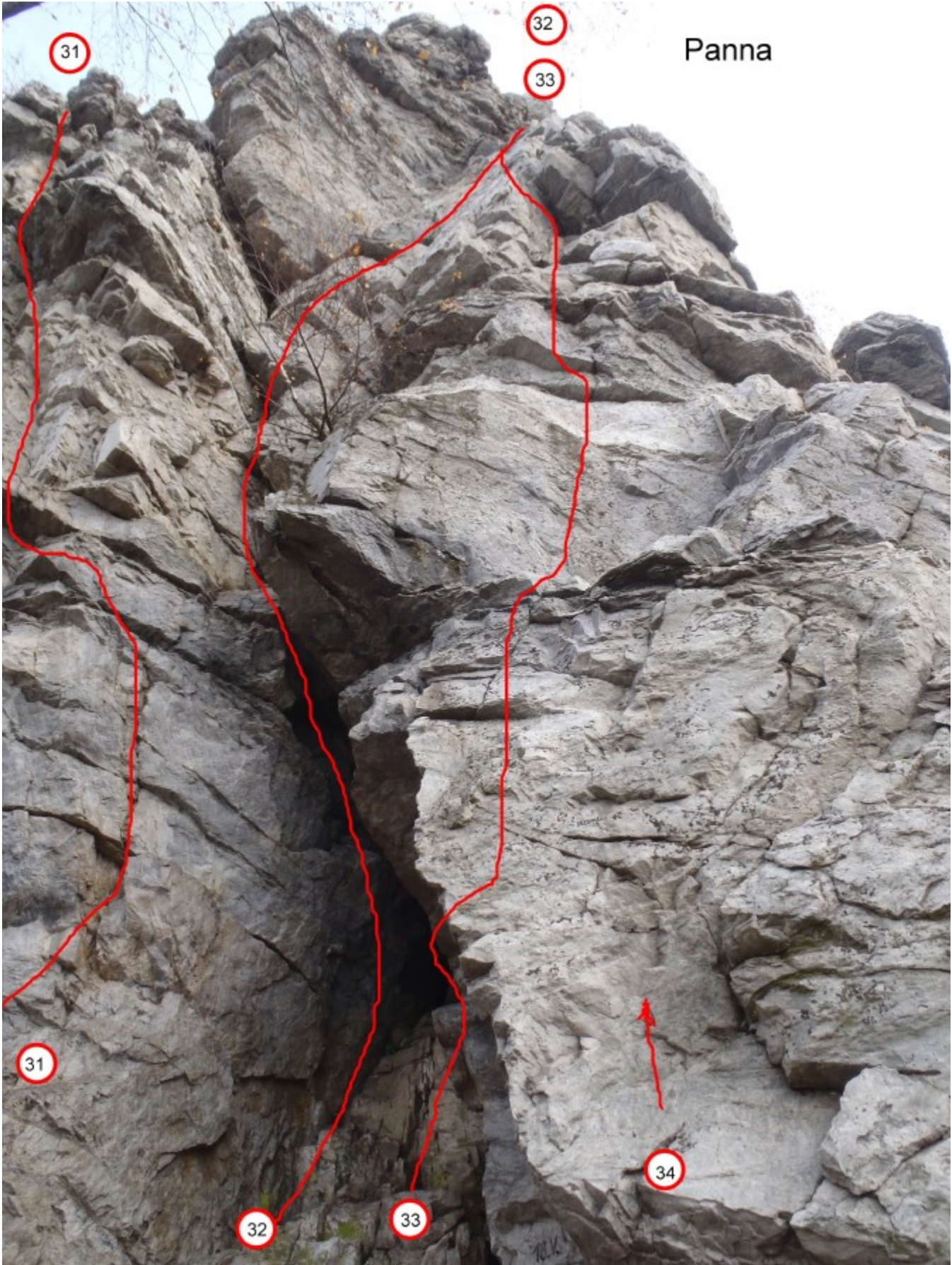
34

34

35

36

37

Panelák.

38. **Ľavá vežička.** V+; Peter Marčiš – Dušan Myslivec, 1981.

39. **Stenou medzi komínmi.** IV; M.Grek – E.Lexman.

40. **Cesta oknom.** III; Z.Belaj – D.Huska, 10.05.1963.

41. **Previsom.** IV,A3;

Panelák

Ľavá vežička

Pravá vežička

Panelák

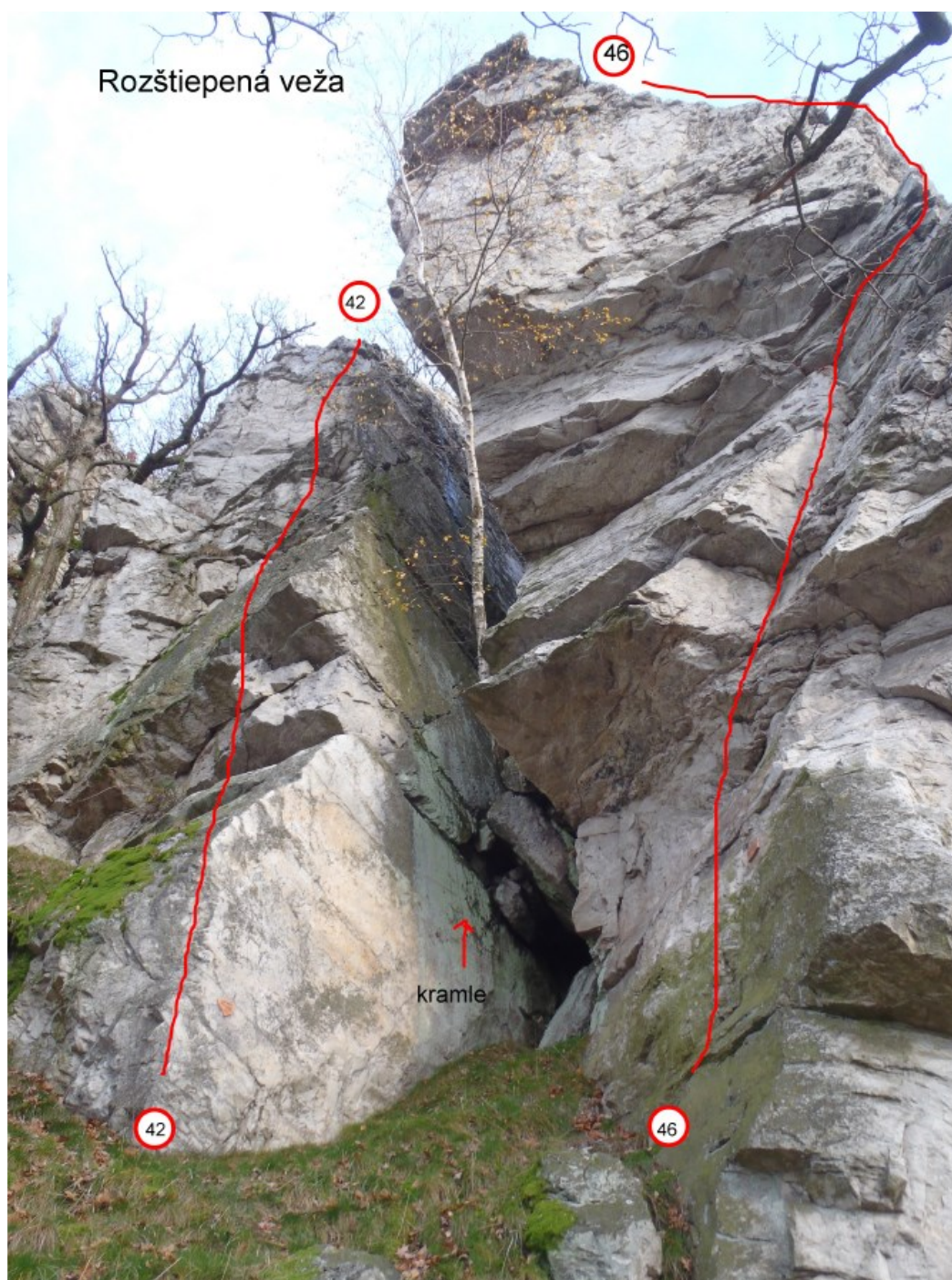
41

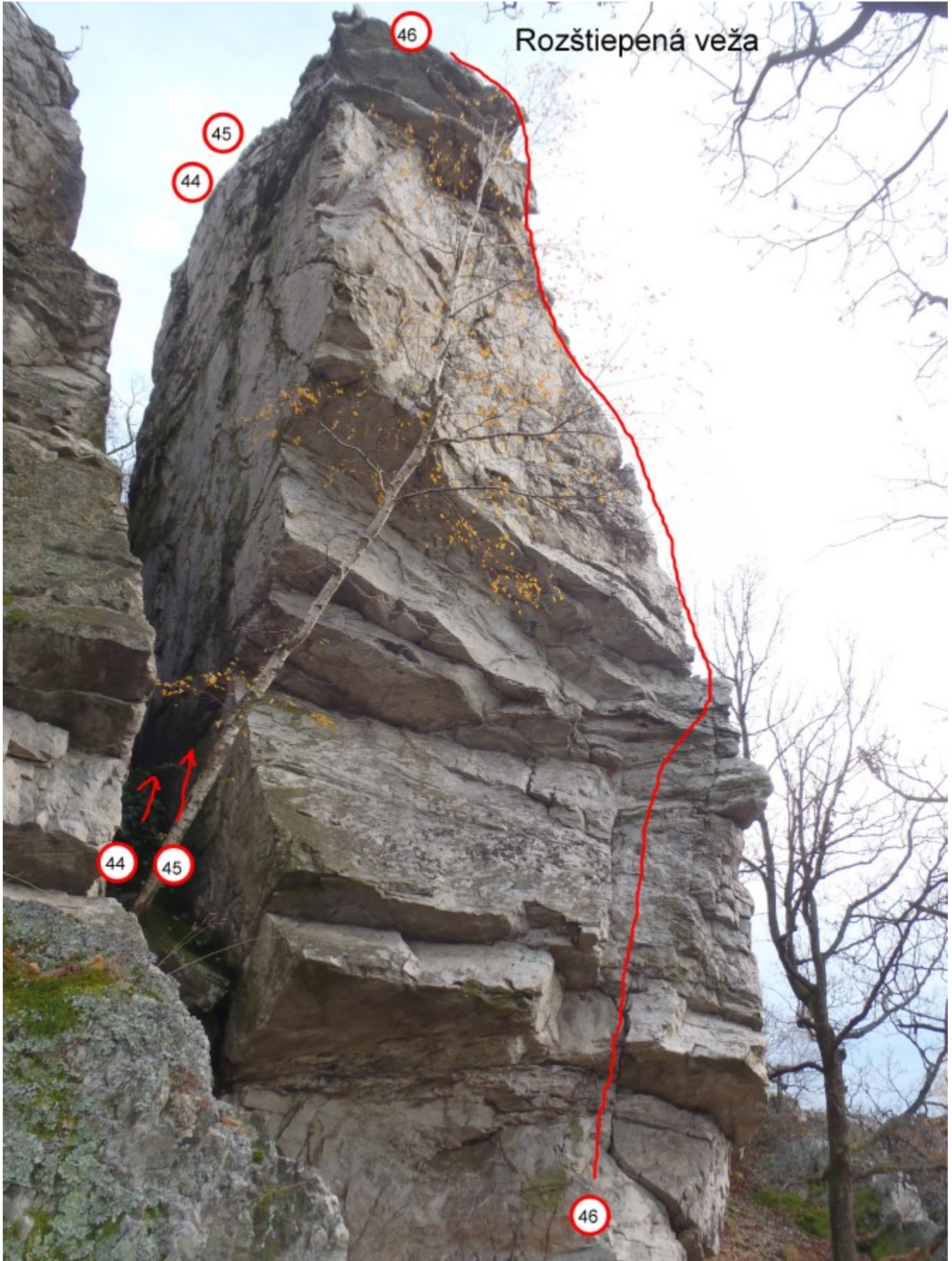
41

Rozštiepená veža.

- 42. **Cesta hranou.** V; P.Kotry – E.Lexman, 10.05.1963.
- 43. **Ľavou platňou.** VI; Jan Chobot a spol., 21.04.1963.
- 44. **Pravou platňou.** A2; M.Grek a spol., 14.04.1963.
- 45. **Pravou platňou.** A2; Jan Chobot a spol., 10.05.1963.
- 46. **Z stena.** V; Peter Chemez – Jan Chobot, 10.05.1963.
- 47. **Pre Dlabajza.** V+; Alan Hiller – Edgar Hiller, 1995; Peter Marčiš – Robert Gabriš, 22.08.2013.
- 48. **J stena.** V; M.Grek – P.Kotry, 07.04.1963.
- 49. **Stredom steny.** VI; Jan Chobot – E.Lexman, 30.04.1963.
- 50. **Lexmanova hrana.** IV; Jan Chobot – E.Lexman, 30.04.1963.
- 51. **Hodinársky komín.** III; M.Doležal-Machalova-M.Morhač-Maria Vargova (Gabrišova),01.12.1962.
- 52. **Narodeninová.** V; Robert Gabriš – Peter Marčiš, 20.07.2013.
- 53. **Hodinárska stienka.** VI; Jan Chobot – E.Lexman, 30.04.1963.

Rozštiepená veža

46

45

44

44

45

46

Rozštiepená veža

43

Rozštiepená veža

Rozštiepená veža

Rozštiepená veža

Na spolupráci pri zaisťovaní ciest a tvorbe sprievodcu sa podieľali :

HK Lokomotiva Nitra

Peter Marčiš

Gabriel Finta

Milan Polačík

Alan Hiller

Peter Hupka

Dušan Fuska

Dušan Balog

Adam Kadlečík

Michal Sabovčík

